

УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННЯ ЗНЗ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Людмила Джумська
Олена Грицан*

У статті визначено, що впровадження в освіту інформаційно-комунікаційних технологій сприяє підвищенню її якості, а також удосконаленню організації освітнього закладу та управління ним. Застосування інформаційних технологій у системі управління освітою є особливо необхідним, оскільки саме управлінські рішення спроможні змінити всю систему в цілому, а від їх правильності та своєчасності залежить ефективність системи освіти.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, управління, навчальний заклад, комп'ютер, навчально-виховний процес.

ВНЕДРЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИЕ ОУЗ НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ

*Людмила Джумська
Елена Грицан*

В статье рассматривается вопрос использования информационно-коммуникационных технологий в учебно-воспитательный процесс и управление образовательным учреждением. Использование информационных технологий в системе управления образованием есть особенно необходимым, поскольку именно управленческие решения способны изменить всю систему в целом, а от ее правильности и своевременности зависит эффективность системы образования.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, управление, учебное заведение, компьютер, учебно-воспитательный процесс.

INTRODUCTION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS THE CEI MYKOLAIV MANAGEMENT AREA

Ludmyla Dgumska
Olena Grizan

The article determines that implementation in the education of information and communication technologies increases its quality as well as the improvement of the Organization of the educational institution and the management of it. Application of information technology in management system of education is particularly necessary because most management decisions can change the entire system in General, and their accuracy and timeliness depend on the efficiency of the education system.

Key words: *information and communication technology, management, education, computer, educational process.*

Процеси глобальних змін, що відбуваються на сучасному етапі розвитку всього українського суспільства й освіти зокрема вимагають нових підходів до управління навчальними закладами, пріоритетними серед яких є впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, що мають забезпечити доступність та ефективність освіти, удосконалення навчально-виховного процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. «Поліпшення якості освіти є необхідною умовою формування інформаційного суспільства та конкурентоспроможної економіки», – зазначено в Законі України «Про основні засади розвитку інформатизації в Україні 2007–2015 рр.».

Створення такого суспільства неможливе без інформатизації діяльності всіх галузей економіки, соціальної сфери та, у першу чергу, впровадження інноваційних інформаційних технологій у систему освіти. Від того, на якому рівні та як будуть вирішені проблеми інформатизації освіти, залежатиме рівень підготовки фахівців усіх галузей народного господарства, і саме це визначить розвиток нашої країни в майбутньому. Інтенсивне впровадження інформаційно-комунікаційних техно-

логій у сфері освіти є національним пріоритетом.

Однією з умов інтеграції освіти України в європейський простір є розвиток її інформаційного простору. До найважливіших стратегій розвитку держави відноситься: розвиток особистості учня та його адаптація у світовому інформаційному просторі; формування інформаційної культури учнів та педагогічних працівників, забезпечення їх інформаційних потреб; інтенсифікація навчання та виховання за рахунок використання інформаційно-комп'ютерних технологій; удосконалення науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу; оптимізація управління освітою на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Саме тому проблемна тема лабораторії менеджменту освіти – впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управління навчальним закладом.

Упровадження в освіту інформаційно-комунікаційних технологій сприяє підвищенню її якості, а також удосконаленню організації освітнього закладу та управління ним. Застосування інформаційних технологій у системі управління освітою є особливо необхідним, оскільки саме управлінські

рішення спроможні змінити всю систему в цілому, а від їх правильності та своєчасності залежить ефективність системи освіти.

Важлива роль у формуванні інформаційної культури керівних та педагогічних кадрів, навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні різних шкільних предметів у Миколаївській області належить програмам: «Intel®Навчання для майбутнього», «Microsoft. Партнерство в навчанні», «Створення єдиного інформаційного освітнього простору».

Лабораторією менеджменту освіти запроваджена система майстер-класів, семінарів із підготовки керівних кадрів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності під час проведення управлінської практики на курсах підвищення кваліфікації. Базовими закладами з питання стали: Миколаївський економічний ліцей № 2 Миколаївської міської ради (Компанієць А. С.), Миколаївська ЗОШ І–ІІІ ст. Жовтневої районної ради (Міносян Н. С.), Зеленоярська ЗОШ І–ІІІ ст. Миколаївської районної ради (Савченко Н. М.), Коблівська ЗОШ І–ІІІ ст. Березанської районної ради (Паніч Н. Д.) тощо.

Одним із напрямів запровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес є створення мультимедійних кабінетів, що можна використовувати для роботи з демонстраційними педагогічними програмними засобами майже на всіх навчальних предметах, а також для проведення педрад, нарад, семінарів, конференцій та інших заходів. Такі кабінети є в таких навчальних закладах: Первомайській ЗОШ І–ІІІ ст. Жовтневої районної ради (Руденко О. В.), Новобузькій ЗОШ І–ІІІ ст. № 10 (Сенчин В. А.), Новополтавській ЗОШ

І–ІІІ ст. Новобузької районної ради (Сиволап В. В.), Мостівській ЗОШ І–ІІІ ст. (Чорний С. В.), Доманівському РНВК «Доманівська ЗОШ І–ІІІ ст. № 1 – центр дитячої та юнацької творчості» Доманівської районної ради (Богдан В. В.), Михайлівській ЗОШ І–ІІІ ст. (Засць О. В.), Казанківській ЗОШ І–ІІІ ст. № 4 Казанківської районної ради (Скрипник Л. Л.), Баштанській гімназії Баштанської районної ради (Кушнір О. І.) тощо.

Для ефективного та цілеспрямо-ваного використання результатів запровадження ІКТ в управління навчальним закладом розглянемо основні питання та принципи управління навчальним закладом, етапи й рівні управлінського процесу адміністрації освітнього закладу.

Внутрішкільне управління – це діяльність управлінської підсистеми, що спрямована на реалізацію мети школи шляхом створення умов (прогностичних, педагогічних, психологічних, кадрових, організаційних, матеріально-фінансових тощо), необхідних для належного розвитку педагогічного процесу.

Зупинимося лише на принципах об'єктивності, повноти, достатності та актуальності інформації в управлінні ЗНЗ. Із точки зору ефективності запровадження ІКТ та комп'ютерних систем у вирішенні цих принципів робота керівників закладу поділяється на 2 етапи.

На першому етапі – створення системи інформаційного забезпечення – здійснюється моделювання та організація побудови інформаційного середовища.

На другому етапі – подальша модернізація з використанням КП та ІТ, створення банку даних базової, оперативної та підсумкової інформації, на базі якої організовано форми звітності та проведення моніторингу

педагогічного процесу. Управлінська інформація розрізняється за такими ознаками:

- за часом – щоденна, щомісячна, чвертна, семестрова, щорічна;
- за функціями управління – аналітична, оцінна, конструктивна, організаційна;
- за джерелами надходження – внутрішкільна, відомча, поза-відомча;
- за цільовим призначенням – директивна, ознайомлювальна, рекомендаційна.

Така інформація повинна вчасно та в повному обсязі поповнювати базу даних, тому що вона необхідна керівнику навчального закладу на всіх етапах управлінського циклу: на етапі аналізу, планування роботи, організації виконання, контролю та моніторингу. Від уміння організувати надходження, обробку, аналіз і використання інформації залежить ефективність управління і функціонування навчально-виховного процесу.

Мета навчального закладу, умови його функціонування, структурні компоненти переплітаються в діяльності адміністрації та педагога й утворюють при цьому функціональні компоненти. Важливою підмогою в такій діяльності навчального закладу можуть бути результати впровадження ІТ та КП, а саме у вирішенні таких функцій внутрішкільного управління:

- аналіз інформації (параметричний, тематичний і підсумковий);
- планування (перспективні плани і комплексно-цільові програми, річний план (із включенням до нього блоків комплексно-цільових програм із найбільш гострих проблем); оперативні плани на місяць або чверть);
- організація (під організацією

розуміють діяльність керівників шкіл, спрямовану на формування та регулювання структури взаємодій і відносин, що необхідна для виконання прийнятих планів і управлінських рішень).

Сьогодні є багато програмних засобів, що впроваджуються в навчальні заклади області для автоматизації управлінських процесів школи. Розглянемо одну із самих доступних програм. Упровадження програми Excel у роботу адміністрації школи підвищує ефективність управління освітньою установою завдяки автоматизованому збору статистичної інформації та звітних матеріалів, оперативному структурованому поданню інформації, використанню електронного документо-обігу. Є об'єктивна необхідність створення в школі такого матеріалу з використанням програми Microsoft Excel, а саме банку даних: із педагогічних кадрів; щодо відстеження результатів навчання; про випускників школи; про учнів-учасників олімпіад; про вчителів; соціальний паспорт школи. Використання цих банків даних дає змогу мінімізувати терміни створення звітності, проведення моніторингу навченості школярів, відстеження підвищення професійної майстерності вчителів [7, с. 377–378]. Новаторами в цьому напрямку є такі навчальні заклади області: Миколаївська гімназія № 3, Перша українська гімназія імені Миколи Аркаса Миколаївської міської ради, Вознесенський комп'ютерний центр Вознесенської міської ради, Баштанська районна гімназія Баштанської районної ради, Коблівська ЗОШ І–ІІІ ступенів Березанської районної ради, Миколаївська ЗОШ І–ІІІ ступенів Жовтневої районної ради, Зеленоярська ЗОШ І–ІІІ ступенів Доманівської районної ради тощо.

нього процесу;

- аналіз висновків про динаміку змін та поточне коригування діяльності закладу.

Прикладом якісного проведення моніторингу навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах можна назвати Першу українську гімназію імені Миколи Аркаса Миколаївської міської ради, Вознесенську гімназію Вознесенської міської ради, Снігурівську гімназію Снігурівської районної ради, Владіївську гімназію Владіївської районної ради, Ольшанську ЗОШ I–III ступенів Миколаївської міської ради, Новополтавську ЗОШ I–III ступенів Новобузької районної ради тощо.

Неможливо не відзначити, що інформатизація управлінської діяльності підвищує вимоги до професійної підготовки управлінців, особливо до рівня їх інформаційної компетентності. Тому під час підвищення кваліфікації приділяється увага не тільки комп'ютерній грамотності, а й роботі з інформацією в електронному вигляді, знанню та вмінню використовувати найефективніші методи пошуку та зберігання інформації, умінням працювати із зовнішнім інформаційним середовищем, оптимально використовувати архіви інформації тощо. Тільки в разі забезпечення всіх цих складових процес інформатизації освіти буде ефективним.

Література

1. Закон України «Про освіту», Стаття 10. Управління освітою [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>. – Заголовок з екрану.

Закон України «Про основні засади розвитку інформатизації в Україні 2007–2015 рр.», Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Розділ VI. Управління системою загальної середньої освіти. – Режим доступу: http://www.osvita.org.ua/pravo/law_02/part_06. – Заголовок з екрану.

2. Биков В. Ю. Автоматизовані інформаційні системи єдиного інформаційного простору освіти і науки / В. Ю. Биков // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред.: Мартинюк М. Т. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – Ч. 2. – С. 47–56.

3. Колин К. Інформатизація образования: новые приоритеты / К. Колин // *Alma mater*. – М., 2002. – № 2. – С. 16–22.

4. Кравчина О. Є. Проектування інформаційного середовища загальноосвітнього навчального закладу / О. Є. Кравчина // Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс] / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України; гол. ред.: В. Ю. Биков. – 2009. – № 3 (11). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em11/content/09koeeis.htm>.

5. Мескон М. Основы менеджмента / Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 702 с.

6. Руководство педагогическим коллективом: модели и методы: пособие для рук. образовател. учреждений / Под ред. В. С. Лазарева – М.: Центр социал. и экон. исслед., 1995. – 158 с.

7. Тимошенко Ф. М. Розвиток і впровадження сучасних комп'ютерних технологій у систему управління навчальним закладом / Ф. М. Тимошенко // Педагогіка

формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2010. – Вип. 6. – с. 372–378.

8. Турличкіна О. В. Проектування інформаційного освітнього середовища профільного навчання української мови (робота проектних груп) / О. В. Турличкіна // Учительський онлайн-журнал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teacherjournal.com.ua>.

9. Управління системою загальної середньої освіти. Розділ VI. Сайт української педагогіки, повноваження якої визначаються «Положенням про загальноосвітні навчальні заклади». – Режим доступу: http://ped.sumy.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=107&Itemid=65&limit=1&limitstart.

10. Школа як педагогічна система й об'єкт управління [Електронний ресурс]. Педагогіка 4. – Режим доступу: http://readbookz.comhttp://www.unv.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=35/book/172/5539.html.